



DELO

TRST 30. aprila 1993 - Leto XLV. - Štev. 5 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abb. postale - Gruppo II-B/70% - 700 lir

Direktor ALBIN Škerk - Ureja uredniški odbor - Odgovarja FERDI ZIDAR - Uredništvo in uprava: Trst, Ulica S. Spiridione 7 - Telefon (040) 366833
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi 2, tel. (0481) 84436 - Poštni tekoči račun 14454342 - Letna naročnina 12.000 lir - Tisk in fotostavek GRAPHART - tel. (040) 772151

Živel 1. Maj!

Pokrajina: nov volilni zakon, stara politična miselnost

Pokrajinske volitve na Tržaškem 6. junija se napovedujejo kot zanimiva volilna preizkušnja vsaj zaradi treh razlogov:

- skupaj z deželnimi bodo prvi preizkusni kamen za stranke po referendumih in po aferi "tangentopole";
- bodo potekale v znamenju novega volilnega zakona za Občine in Pokrajine, ki vnaša bistvene spremembe;
- ker bodo rezultati na Pokrajini nujno pogojevali tudi politično usodo tržaške Občine.

Novosti novega volilnega zakona lahko strnemo v skopih, vendar bistvenih točkah:

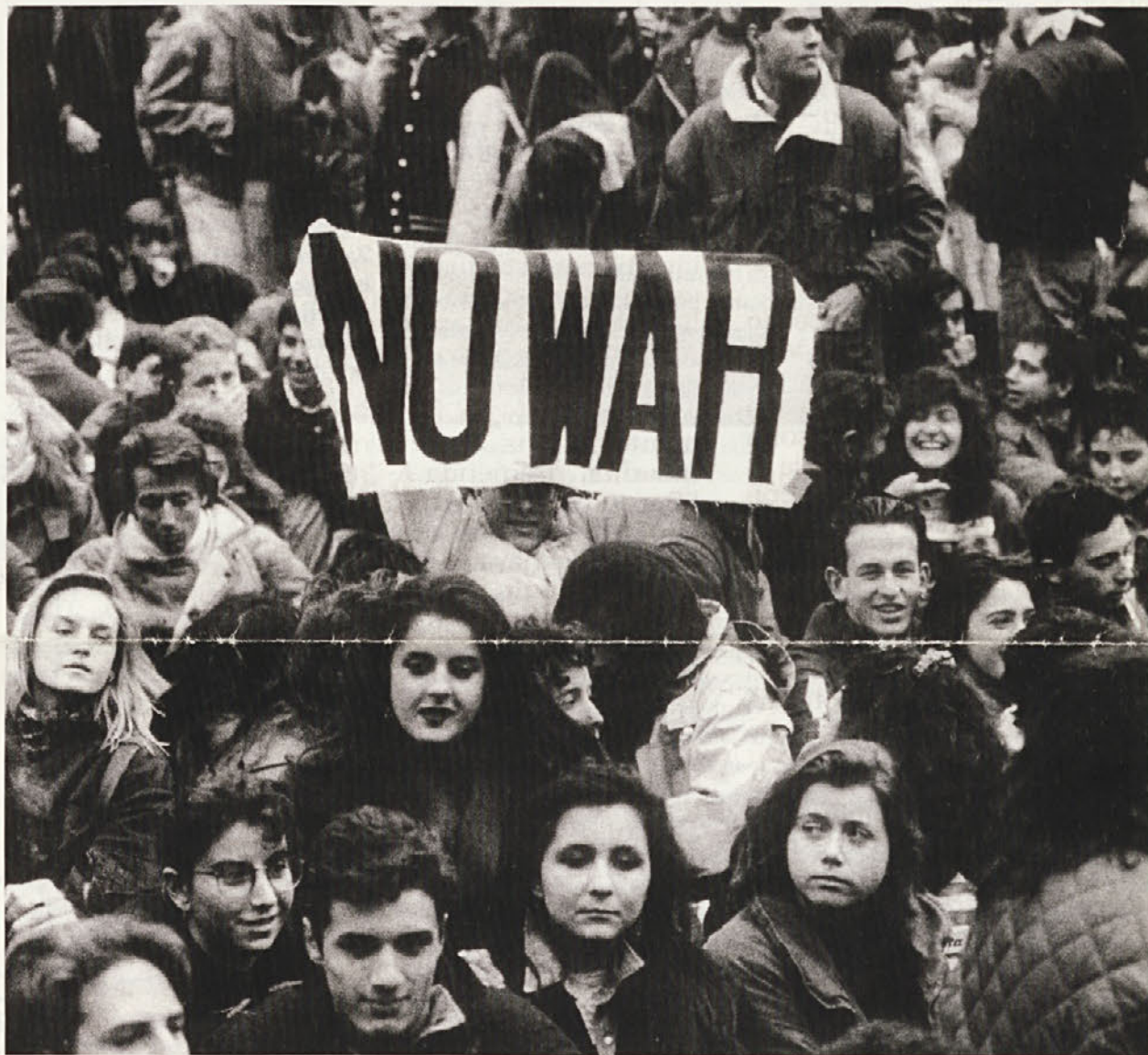
- neposredna izvolitev Predsednika Pokrajine (bodisi stranke, ki se predstavljajo samostojno kot tiste, ki se združujejo v širša zavezništva morajo nakazati tudi kandidata za predsedstvo Pokrajine);
- glasovali bomo v dveh krogih, kajti če noben kandidat za predsedniško mesto ne doseže v prvem volilnem krogu absolutne večine, tek-

muje za drugi krog prva dva kandidata, ki sta prejela večje število glasov;

- izvoljeni Predsednik, ki je vezan ne le na simbole strank in skupin, ki ga podprejo, temveč tudi na skupni program, ima možnost, da svobodno izbere odbornike, ki so lahko tudi vsi zunanji (izbrani torej izven izvoljenih pokrajinskih svetovalcev);
- Predsednik in nanj vezana lista, ki zmagata, dobita 60 procentno večino, ostalih 40% mest je porazdeljenih med strankami opozicije. Mandatna doba traja štiri leta.

Tržaški nacionalistični tabor je, na predlog LpT, že nakazal svojega kandidata za predsednika Pokrajine, Sardosa Albertinija, bivšega kršćanskega demokrata, ki se danes prodaja v Trstu kot predstavnika Segnjevčevega gibanja. V resnici vsi vemo, da se v njem prepozna predvsem tisti Trst, ki s svojo zaprtostjo onemogoča kakršenkoli razvoj našega mesta.

(nadaljevanje na 2. strani)



Salutiranje na krovu potapljaajoče se ladje?

Kdo je komu kaj odklonil?

Še preden je sodni vrtnec s preiskavami o podkupninah treščil z dolgoletno vladavino zavezništva med KD in PSI, sta obe stranki spoznali, da jima naveličanost volilcev in nastop Severne lige strežeta po življenju. Pred dobrim letom sta stranki to okusili na političnih volitvah tudi v naši deželi.

Zaskrbelo ju je, kaj bo z njuno prevlado v deželnem svetu, saj se mu je mandat imel izteči v naslednjem letu. Omislili sta si zato, da bi si deželno volilno zakonodajo z zahtevnimi vstopnimi pragi prikroji sebi v prid, zato pa v škodo drobnejših strank, tudi tistih, ki so jima dotlej stale zvesto ob strani.

Da bi grenak grizljaj svojim satelitom nekoliko posladkala, pa je KD le privolila v volilno "špranjo": po ena

drobna stranka naj bi se smela proglasiti za politično "žlahto" večje stranke, seveda le v primeru, da ji večja to dovoli.

KD je tako le še poniževalno formalizirala svojo nadoblast nad strankarskimi vazali.

Svetovalci DSL so se dosledno, a brez uspeha postavili po robu naklepom KD in PSI. Znašli pa so se v dilemi, ko so se njihovi glasovi zaradi razhajanj v vladni večini izkazali za odločilne pri usodi omenjene "špranje", saj bi še edinole ta dopuščala delu narodnostne manjšine, ki se ogreva za etnično čisto stranko, da sploh upa v možnost zastopstva. Glede na to, da italijanska zakonodaja molči o zajamčenem zastopstvu narodnostnih manjšin, sta se slovenska svetovalca DSL Miloš Bu-

din in Ivan Bratina odločila, zoper mnenje strankarskih tovarišev, da z odločilno težo svojih glasov ne sodelujeta pri zatrtju tega komaj še blečlega upanja.

Na to manjšinsko solidarnostno in politično načelno potezo se je slovenska komponenta DSL sklicevala, ko je v vodilnih deželnih telesih stranke prodrla s predlogom, naj deželno tajništvo DSL zaprosi deželno tajništvo Slovenske skupnosti za sestanek in mu ponudi skupen volilni nastop na osnovi političnega dogovora.

Do sestanka je tako, na pobudo DSL, prišlo v torek, 13. aprila. Našo stranko so zastopali deželni tajnik Elvio Ruffino, član deželnega tajništva Ravel Kodrič in deželni svetovalec ter vno-

(nadaljevanje na 2. strani)

Ljudski praznik

Križ

1. MAJ

OD 9. URE DO 24. URE

Glasba New Orleans
turnir iz briškole in trešete
folklorna skupina "MLADINA" iz Doline
Razprava z Alessandrom Curzi - direktorjem TG-3
pozdrav deželnega svetovalca DSL Miloša Budina

2. MAJ

OD 14.30 DO 24.00 URE

Glasba New Orleans
turnir iz briškole in trešete
godba iz Nabrežine
zaključni shod

Manifest za bodočnost Trsta

V nedeljo, 25. aprila je tržaški Il Piccolo objavil Manifest za bodočnost Trsta, ki je v mestu zbudil veliko zanimanje. Podpisali so ga ugledni kulturniki, ki spadajo, če gledamo s tradicionalnimi strankarskimi očmi, v zelo različne politične struje. Med podpisniki so tudi trije Slovenci in sicer Pavel Fonda, Alojz Rebula in Ivan Verč. Obrnili smo se na Verča, da bi nam obrazložil nekatere odlomke manifesta, ki so med Slovenci zbudili zanimanje, a tudi številne kritike.

Najprej bi morda bralcem obrazložili kako je prišlo do sestave tega dokumenta.

Dokument je nastal na pobudo Raula Pupa, Valdevita, delno Rumiza, ki so nekako koordinirali besedilo in ga dali v pregled posameznikom. Ob upoštevanju drugega (brez tega ne gre), je seveda vsakdo skušal dodati svoje popravke. Mislim, da moram povedati zelo enostavno resnico, ki izhaja iz začetnega dodatnega dela manifesta. Nelogično bi bilo misliti, da se vsi z vsem strinjamo: ta logika pa je že zdavnaj preživeta. Gre za začetek, normalnega razmišljanja pri nas in, povsem naravno, so poleg podobnosti tudi razlike.

Marsikoga je na primer motil podpis Cecovinija.

Ne moti me, zakaj bi me moral? Cecovini je danes star kakih 70 let. Mislim, da ima vsakdo pravico, da pregleda svoje prejšnje delovanje. Pomembno se mi zdi, da se je tudi on, kot vsi, moral nečemu odpovedati, da smo lahko našli skupen jezik.

Nekatere točke tega dokumenta, ki je vsekakor nujno zelo skrčen, so, morda zaradi tega, nejasne. Na primer v prvem delu je stavek, ki govori o levici, ki ima kompleks krivde zaradi izgubljene vojne in travmo izgubljenih ozemelj.

Osebnost mislim, da je to res. Mislim, da se levica s tem problemom ni soočala in je bila kot žrtev in protagonist "hladne vojne" nekoliko v podrejenem položaju. Po drugi strani pa mi-

slim, da je to problem italijanske, ne pa slovenske levice. Ne smemo pozabiti, da je v levici precej Istranov, prav tako ezulov, ki pa so se, hvala Bogu, opredelili nekoliko drugače. Ne razumem zakaj slovenska levica lahko razmišlja o problemu nacionalnosti in meja, italijanska pa ne. S slovenskega zornega kota bi lahko dodali tudi pretese, ki jih je pri nas povzročil kominform: tokrat gre za problem slovenske levice, ki se prepleta z nacionalnim problemom. Naša levica je na nacionalno vprašanje vedno gledala skozi precej ozke parametre dogmatične ideologije, ni v tem sta si bila podobni tako "titovska" kot "kominformska" stran.

Pri poglavju o slovenskem vprašanju sta dve besedi, ki sta bili doslej med Slovenci nekakšen tabu, to sta preštevane in recipročnost.

O tem problemu je bilo veliko govor in mislim, da so bili vstavljeni nekateri popravki, ki celotno problematiko zelo zrelativizirajo, seveda če smo sposobni branja (res imam občutek, da nekateri berejo le to, kar jih potrjuje). V dokumentu je jasno povedano, da štetje nima nobene simbolične negativne valence, o kateri stalno govorimo oz. da je preštevane kontrola in pritisk nad slovenskim prebivalstvom. Po drugi strani je štetje dano le kot možnost. Če pa je dano kot možnost, pomeni, da se je o tem mogoče pogovarjati. Preštevane me osebno ne straši. Skrajni čas bi bil, da se enkrat zares preštejemo in nehamo s temi pravljicami koliko nas je in koliko nas ni (ali je ideja o slovenskem parlamentu že propadla?) Toliko nas je, kolikor nas je. S političnega zornega kota pa je preštevane mogoče le ob koncu dolgega, pozitivnega procesa integracije med Slovenci in Italijani, ki tu živimo. V tem duhu je vprašanje "preštevane" sploh postavljeno v dokumentu (seveda za tiste, ki to želijo videti).

Preštevane bo verjetno nujno, če bomo kdaj imeli zagotovljeno za-

stopstvo v parlamentu, saj drugače ne bo mogoče sestaviti volilnih seznamov.

Gre za naknaden problem. O tem dokument ne govori. O preštevane govori samo glede razdeljevanja sredstev. Kar se tiče zagotovljenega zastopstva, mislim, da je logika, ki je v veljavi v Sloveniji, sprejemljiva tudi za nas. Ne gre za številčnost ("uradnih" Italijanov je v Sloveniji relativno malo), gre za načelno držo, ki s preštevane nima nič skupnega.

Tu pa pride v poštev problem recipročnosti.

Pojem recipročnosti je problem političnega in meddržavnega dogovarjanja. Povsem drugače pa je mogoče gledati na vprašanje v trenutku, ko sprejememo načelo, da je slovenska prisotnost na ozemlju Italije "naravna", kar je v dokumentu jasno zapisano.

Za Slovence pri nas je verjetno težko sprejemljiv tudi pojem, da smo doživljali mejo kot nepravilno, ker mi že dolgo zavračamo kakršnokoli krivdo na naš račun.

Res je, mi zavračamo kakršnokoli krivdo. Zgodovina našega stoletja je zgodovina nepravilnih meja tako za Italijane kot za Slovence, ker je nemogoče ustvariti čisto etnično mejo na kateremkoli področju (kar dokument izrecno poudarja). Slovenci smo doživljali nepravilnost meje po prvi svetovni vojni in delno tudi po drugi svetovni vojni. Ne smemo pozabiti, da so programi partizanske Jugoslavije gledali na Trst kot na njen sestavni del. To so zgodovinska dejstva. Da se potem stvar ni uresničila, je drugo vprašanje. Sploh pa ni res, da smo sprejemali mejo navdušeno in pomirjeno. Grenkoba je ostala. Nismo ne lepši ne boljše, čas bi bil, da se s tem sprijaznimo in iščemo skupen jezik s tistimi, ki se prav tako zavedajo, da niso ne lepši ne pametnejši, ampak le ljudje s svojo zgodovino, ki je sestavni del posameznika in skupnosti. Zanikanje "tuje" zgodovine ne pelje nikamor. To je navsezadnje prvi korak k spoznavanju in spoštovanju. Podpisani manifest je le sad tega enostavnega spoznanja.



Povezava za deželne volitve

DSL in PLI v Furlaniji-Juljski krajini sta sklenila volilno povezavo za nastop na deželnih volitvah 6. junija. Dogovor se je izkazal za primerne pri premagovanju vstopnih pragov, ki jih določa nedavno izglasovan volilni zakon. Ta zakon utegne posebej prizadeti izrazito razdrobljeno paleto naprednih in prenoviteljskih sil. Zato sta DSL in PLI v zadnjih mesecih spodbujali k širšemu političnemu in volilnemu dogovoru. Toda nazadnje tega vabila ostale komponente niso sprejele, tako da se zdaj izpostavljajo nevarnosti zapravljanju prejetih glasov.

Dogovor med DSL in PRI je dozorel na osnovi pomembnega političnega shajanja v zadnjih mesecih: gre za skupno oceno deželne vlade, nasprotovanje volilnemu zakonu, ki ga je vsilila večina, kritiko zadnjega deželne proračuna, skupno prizadevanje za moralno očistitev javnega življenja itd.

DSL in PRI zavezuje lastni organizaciji ter kandidatu k trezni politični kampaniji k prozornemu ravnanju s sredstvi in kod kriteriju obnašanja. Predlog o podobnem ravnanju bosta naslovili tudi na ostale tekmujoče sile. DSL in PRI soglašata v oceni, da bo prihodnja deželna zakonodajna doba "ustavodajnega značaja". Oblikovati bo morala še zlasti nov volilni sistem po večinskem principu, ki ga je referendum potrdil, in krepko zaostriti v smer regionalistične preureditve države.

Stranki bosta dogovorno določili sistem skupnega soočanja glede izbire v zvezi z razvojno politiko, družbenimi izdatki ter naravovarstveno politiko. DSL in PRI soglašata, da se bosta po volitvah 6. junija posvetovali v zvezi s poglobitimi političnimi koraki, da se zagotovijo pogoji, ki naj FJK-i omogoči politično globoko prenovljeno deželno vladno.

DSL in PRI v Furlaniji-Juljski krajini

Pokrajina ...

(nadaljevanje s 1. strani)

Še predno je bilo ime Albertinija uradno znano, je DSL javno predlagala, da bi se ustvarila napredna fronta, ki bi obsegala širok lok političnih sil in skupin (od republikancev, preko zelenih, Orlandovega gibanja La Rete, Ssk, socialistov, DSL do SKP) in ki bi na osnovi skupnih programskih usmeritev nakazala tudi primerno skupno demokratično kandidaturu za predsedniško mesto. Jasno je namreč, da je potrebno zaveznitvo, ki je verodostojna in stvarna konkurenčna alternativa Albertiniju. Če tako imenovani "drugi Trst" si ne zagotovi v prvem krogu 1. ali 2. mesta je kratkoročno izločen iz igre in v drugem krogu lahko tvega, da se bo znašel pred brezizhodno izbiro med dvema desničarskima kandidatom.

Medtem ko so, sicer težka pogajanja, še v teku, se je Stranka komunistične prenove odločila, da se na pokrajinskih volitvah predstavi sama z lastnim predsedniškim kandidatom, kar seveda močno ošibi napredni tabor in dejansko tudi izjalovi glas tistih, ki jo bodo volili. Ravno tako se sami

predstavijo misovci in Severna liga. V prvi fazi je v to bila usmerjena tudi Krščanska demokracija, ki pa se ni še dokončno odločila, še zlasti ne po zadnjih notranjih premikih in po izjavah novoizvoljenega tajnika Magnellija, ki je že napovedal konec zavezništva z LpT.

Medtem se v Trstu rojeva Zveza za Trst (ki vključuje republikance, radikalce in vse, ki se prepoznavajo v gibanje Demokratične zveze - Alleanza democratica), socialisti pa skušajo uveljavljati naprednejšo usmeritev, tudi z velikimi notranjimi težavami in konflikti.

Slika je torej še zelo dinamična. Časa pa izredno malo, kajti rok za predstavitve list zapade 6. maja.

Usmerili bomo še vse naše sile v konkretizacijo naprednega in demokratičnega tabora ter v njegov volilni uspeh, kljub temu, da se zavedamo da niso še vsi miselno pripravljeni na to; gre pa nedvomno za zgodovinsko priložnost za razvoj Trsta in za vse njegove napredne in miroljubne komponente.

NIVES KOŠUTA

Salutiranje na krovu potapljajoče se ladje?

(nadaljevanje s 1. strani)

vični slovenski kandidat DSL v tržaškem okrožju Miloš Budin.

Slovensko skupnost so predstavljali ob deželnem tajniku Ivo Jevnikarju še Martin Breclj, Rafko Dolhar in Marjan Terpin.

Po volilno-tehnični plati ni DSL svoje ponudbe omejila zgolj na možnost "zlahtanja", ki ga zakon po novem dopušča, pač pa jo razširila na druge, za sogovornika nemara sprejemljivejše oblike povezovanja.

Možnosti zgolj tehnične, politično aseptične povezave mimo političnega dogovora ni nihče vzel niti v poštev, saj je navsezadnje Bratini in Budinu tedanji korak narekovalo načelo manjšinske politične solidarnosti, ne pa upanje na volilno kupčijo.

Ssk ni na sestanku ponudbe sprejela, a tudi ne odklonila: vzela si je čas za razmislek.

Teden dni ni bilo nato od sobesednikov ne duha ne sluha. V torek, 20. aprila pa je Messaggero Veneto objavil vest pod zgovornim naslovom: "La DC si apparenterà con l'Unione Slovena". V zasebnih pogovorih so zastopniki Ssk vest po-

trdili. V soboto, 24. aprila je Primorski dnevnik priobčil tiskovno sporočilo Ssk, v katerem tajnik Ivo Jevnikar z blagim očitkom (ki menda ne meri zgolj na tržaško KD...) ugotavlja: "Kdor je računal na pripravljenost Krščanske demokracije, da bi bila sprejemljiva za tako povezavo, mora vzeti na znanje odločno nasprotovanje tržaškega dela KD, ki je prevladalo nad prvotnimi stališči deželne vodstva."

S tem je Ssk tudi uradno priznala, da je prednost pri iskanju volilne povezave naklonile Krščanski demokraciji.

Jasno je, da se je na tej osnovi štela DSL povsem razvezana od lastne politične in volilne ponudbe.

Istega dne je zasedal deželni odbor DSL: člani so tako bili seznanjeni s koraki Ssk, z odločitvijo Zveze zelenih (z 18 glasovi proti 16), da se odreče povezavi z DSL, ter s potrditvijo interesa republikanske stranke za povezavo z DSL. Ssk napačno ugotavlja (Primorski dnevnik: 27. aprila), da je DSL "med Ssk in PRI izbirala raje republikance". DSL je namreč izbirala in izbrala zgolj

med povezavo s PRI in nikakršno povezavo.

Proti mnenju slovenskih članov deželne odbora DSL, (menili so, da se nedavni zasok v politiki PRI do vladnih večin s KD na čelu se ni jasno vsidral v zavest volilcev), se je večina tovarišev odločila volilni povezavi v prid. O tem sta stranki izdali posebno sporočilo za javnost. Priobčujemo ga v tej številki. Žal nam je, da je Ssk - nemara zaradi notranjih razhajanj - tako nerodno zapravila priložnost, da ne ponudi Krščanski demokraciji drugega lica, potem ko jo je le-ta s "svojo" volilno zakonodajo tako neusmiljeno oplazila po prvem.

Težko tudi razumemo, da je Slovenski skupnosti bolj do "vzajemnosti med manjšinami" (spodletelo zatekanje k povezavi s Furlanskim gibanjem in Severno ligo) kot pa do vzajemnosti z ostalimi političnimi komponentami slovenske manjšine, kakršno je vsebovala ponudba poštenega političnega in volilnega dogovora z DSL.

Mar res nima vodstvo Ssk svojim volilcem drugega pokazati kot "salutiranje na krovu potapljajoče se ladje"?

RAVEL KODRIČ

Ponuja se prilika, da se v Trstu vendarle nekaj spremeni

Bližajo se volitve in tokrat prvič z novim večinskim volilnim sistemom. Ponuja se prilika, da se v Trstu vendarle nekaj spremeni. Opazno je namreč, da je del mesta naveličan in resno zaskrbljen zaradi zaostrovanja nacionalistične politike, ki mesto dušljivo zapira in utrjuje stoletno zidovje, ki ga ločuje od bližnjega slovenskega in hrvaškega zaledja.

Tržaški nacionalizem je vedno bolj v napoto tudi italijanskim ekonomskim krogom izven Trsta, kot tudi sami vladni zunanji politiki. Italija zgleda vedno bolj zaskrbljena, da ne bi ostala izključena iz slovenskega in hrvaškega ekonomskega prostora, kjer zdaj prednjačijo Nemci in preko katerega vodi pot tudi do širših vzhodno-evropskih tržišč. Nakazuje se torej možnost širše konvergence interesov v smeri preobrata na tržaški politični pozornici, ki naj potisne tržaško desnico v opozicijo. Ob tem se je že razklala socialistična stranka in verjetno tudi demokristjanska, saj ne bosta več mogli slepomiti in imeti v sebi dve duši: desničarsko in odprto sredinsko.

Po eni strani se torej najavlja nekaj več jasnosti! Po drugi strani je pa vendarle tudi nevarnost, da pride do nejasnosti, ko se bodo sklepala predvolilna zavezništva. Osebo nasprotujem temu, da bi se volilna zavezništva prelevila čez noč v široka politična gibanja, kjer bi bile razlike med posameznimi komponentami zabrisane in kjer bi prevladovali veliki skupščinski momenti, ki niso vedno najvernejši izraz stališč širše baze.

Pri sklepanju koalicijskih programov mora tudi biti jasno, da se nobena stranka ne odpoveduje temu, da bi se v bodoče potegovala za uresničevanje tistih delov svojega programa, ki bi trenutno ne bili vključeni v skupni kompromisni program.

Mnenja sem, da je treba jasno razlikovati med programom posameznih strank in kompromisni skupni programi volilnih zavezništov. Eno je program za katerega se potegujemo, drugo pa so elementi tega programa, ki nam jih lahko realistično uspe v danem momentu vnesti v skupni koalicijski volilni program. Slednji je nujno sad kompromisa. Vemo, da Trst se ne more čez noč spremeniti v tako napredno in odprto mesto, da bi lahko sprejelo maksimalne predloge. Vemo pa tudi, da nam ni vseeno, če bo vladal v pokrajini Sardos Albertini z meloni in fašisti ali pa kaka "zmerna" in odprta osebnost. Vsak odmik od desnice bo vendarle uspeh. Potrebni so torej kompromisi, zato da se atmosfera v mestu lahko kolikor toliko spremeni. Pomislimo, kako se nam je v zadnjem petnajstletju desničarske prevlade v Trstu zdela prejšnja leva sredina kar zavirljivo obdobje odprtosti.

Potrebni so nam jasni cilji, a obenem tudi realizem, ki edini omogoča, da se postopoma ti cilji lahko začnejo uresničevati. Če bi ostajali v neki integralistični zanešenosti, po logiki "vse ali nič", ne bi imeli nikakršnega vpliva na potek dogajanja in bi objektivno pripomogli k ohranjanju desnice na oblasti.

PAVEL FONDA

DSL v Gorici

Na Goriškem se DSL mrzlično pripravlja na bližnje volitve. Po uspehu na referendumih, je na vrsti zelo pomembno ljudsko posvetovanje, ki bi odločalo o goriških predstavnikih v deželni skupščini. Na sporedu bodo tudi volitve za pokrajino, kjer je DSL v osmih mesecih prisotnosti v vladi dokazala, da je sposobna dobre vlade. Na Goriškem bodo volitve tudi v pomembnih občinah kot sta Tržič in Ronke.

FEDERALNI KOMITE - KANDIDATURE ZA DEŽELNI SVET

V prejšnjih tednih je v Gorici zasedal pokrajinski komite DSL, ki je imel pred seboj zahtevno nalogo, da potrdi izbire pokrajinske direkcije in tajništva. Seja je bila posebne važnosti, saj se je morala stranka izreči glede kandidatur za bližnje pokrajinske in deželne volitve. Glede kandidatur za deželni svet je treba povedati, da sta tov. Padovan iz Tržiča in Ivan Bratina iz Gorice pri koncu s svojim mandatom. Goriško sta predstavljala celih deset let in se jima moramo zahvaliti za opravljeno delo. Zamenjava pa lahko postane težavna v trenutku, ko je treba predstaviti nove ljudi in bo treba upoštevati tudi nov volilni sistem. Goriško tajništvo in vodstvo DSL so za deželni svet predlagali pet imen. Tržiška si je izbrala svojega predstavnika v osebi 25. letnega župana občine Štarancana **De-grassija**. Drugi kandidati za deželni svet so še župan iz Romansa **Mirio Bolzan** in župan občine Špetra ob Soči **Cragolin**. Kandidirajo še: **Ardit Liljana**, **Cuzzi Marina**, **Scornavacca Giusi**.

SLOVENSKI KANDIDAT ZA DEŽELNI SVET

Slovenska komponenta DSL je določila, da se bo za svetovalsko mesto v deželnem svetu potegoval tov. **Mario Lavrenčič**, župan občine Doberdob. Lavrenčič spremlja in podpira DSL že od svojega začetka, prej pa je bil aktiven član KPI. Župan je že tretji mandat in ima velike izkušnje glede upravljanja javnih sredstev. Ne smemo pozabiti, da je pred kratkim občina Doberdob pod njegovim vodstvom dosegla prva slovenska občina na Goriškem, dvojezični statut, kar je zgodovinskega pomena za goriške Slovence.

FEDERALNI KOMITE - KANDIDATURE ZA POKRAJINSKI SVET

Goriška DSL je odločala tudi o kandidaturah za bližnje pokrajinske volitve. DSL je pred meseci vstopila v vladno koalicijo s tovarišicama Rosario Di Dato in Aleksandro Devetak, ki sta po splošnem mnenju dobro opravili svojo nekaj mesečno dolžnost.

Stranka bo za predsednika pokrajinske kandidirala tajnika goriške federacije **Salomonija**, ki je bil že v zadnjem mandatu v pokrajinskem svetu. Odbit je bil predlog

ronskih tovarišev po kandidaturi bivšega župana De Paceja. Drugi kandidati in kandidatnje za pokrajino bodo: **Pironi, Furlan, Di Dato, De Pace, Zuppel, Tuzzi, Pizzin** in **Donolato**.

Strankina skupščina je tudi sprejela predlog slovenske komponente DSL, da bo za Slovence tudi tokrat kandidirala Aleksandra Devetak. Devetakova ima poleg vsega dodatno izkušnjo o upravljanju pokrajine, saj je uspešno zasedala odborniško mesto.

Kandidat za predsednika pokrajine: **Maurizio Salomoni**

Kandidati za pokrajinski svet:

Andrian Mauro
Devetak Aleksandra
De Pace G. Massimo
Di Dato Rosaria
Donolato Francesco
Furlan Oliviero
Pironi Ennio
Zuppel Giuliana

POVEZOVANJA NA VOLITVAH Z DRUGIMI STRANKAMI

Na pokrajinskem zboru DSL je uvodno poročilo podal tajnik goriške federacije Maurizio Salomoni, ki je najprej seznanil tovariše s srečanji, ki jih je DSL imela z drugimi strankami. Iz poročila je bilo razvidno, da na levi ne bo prišlo do zvez, čeprav so še odprte možnosti.

Komunistična prenova je na srečanju izrazila željo, da se predstavi sama, socialisti so mislili na skupen nastop brez tradicionalnih simbolov, kar je za DSL nesprijemljivo. PSDI se je povezala z drugo politično silo. Zeleni so uradni sestanek zavrnili zaradi svojih internih organizacijskih težav, PRI pa ni želela srečanja. Prava uganka pa je Severna liga. Salomoni je povsem demantiral glasove, ki so si utrnili pot v tisku o povezavi s KD. Tajnik meni, da

ni pogojev za skupni nastop. V zaključku je napovedal, da se bo stranka, na pokrajinski ravni predstavila sama in s svojim simbolom. Težnja DSL je, da bo iz volitev dosegla alternativno vlado na Goriški pokrajini.

POVEZAVE ZA DEŽELNE VOLITVE

V soboto je bila v Tržiču zelo vroča seja deželnega komiteja DSL. Na sporedu je bila samo ena točka dnevnega reda in sicer odločanje o volilnih povezavah na političnih volitvah. Po novem je povezovanje le tehničnega pomena. Vsaka stranka se predstavi s svojimi kandidati in svojim simbolom. Po volitvah si partnerja delita samo ostanke glasov. Na tak način je več možnosti za izvolitev svojih kandidatov.

Deželni tajnik Ruffino je najprej seznanil zbor s srečanji, ki jih je imel z drugimi političnimi grupacijami. Od važnejših povezav, bi lahko strnili le nekatere. Komunistična prenova je takoj odbila predlog sodelovanja, Slovenska skupnost je zaprosila za sestanek in Ruffino je tudi sprejel tajnika Ssk Jevnikarja. Do povezave ni moglo priti, je dejal Ruffino. DSL se ne more in se ni mogla povezati s stranko, ki je najprej privilegirala stike s Krščansko demokracijo, ki je v Trstu usmerjena na desno. Ko pa se je KD jasno opredelila je Ssk potrkala na vrata DSL, a zaman.

Na deželni ravni je tajnik predložil, povezavo z Republikanci, vendar je bilo veliko diskusije in odpora okoli predloga. Kritični so bili tovariši iz Pordenona, Tolmeza in Gorice. Ostro so nastopili tovariši slovenske komponente, ki so na končnih volitvah odločno glasovali proti povezavi. Tajnikov predlog je bil sprejet na glasovanju z veliko večino glasov.

(MJ)

Izid revije ISONZO - SOČA

Pred slabim tednom je v Gorici izšla pomladanska številka dvojezičnega glasila ISONZO-SOČA, giornale di frontiera-časopis na meji. Tudi tokrat se revija odlikuje po nekaterih globokih in ostrih člankih. V uvodu najdemo podčrtano skrb za dviganje glave desnice in nestrpnosti na Goriškem. Nacionalizem se spričo desničarskega vala vedno bolj krepi in preprečuje mirno sožitje v večkulturnem in večjezikovnem mestu kot je Gorica. Zaskrbljenost je utemeljena, ker ne obstaja kultura opozicije, ki bi bila sposobna zoperstavljati se popustljivosti do rasizma in nestrpnosti.

Posebno pomemben je članek Due Gorizie, una capitale per l'Europa. Misel o Gorici glavnem mestu Evrope je bila predložena na mednarodni zvezi geografov v Washingtonu (ZDA) avgusta lani. Predstavil jo je oddelek za geografijo goriške univerze. Že iz platnice časopisa izhaja temeljna zamisel fantapolitičnega osnutka, ki pa bi lahko imel tudi argumentirane temelje. Gorica bi bila glavno mesto Evrope kot središče treh delov naše celine. Mesto na jug gleda na Grčijo in na tradicionalne latinske države, proti severo-zahodu bi vključevala del Francije, anglosaški svet severno Evropo in Skandinavijo, na vzhodu pa bi bili zavzeti ugrofinski in slovanski svet. Podrobneje bi bila Evropa razdeljena še na štiri dele po svojih jezikovnih, politično-kulturnih in verskih prvinah.

Članek je predolg in poln podrobnosti, da bi ga na tem mestu temeljiteje obravnavali, velja pa, da si ga preberemo. Čeprav je v njem, po mojem mnenju velika mera fantapolitike, daje možnost idealne rešitve prestolnice nove združene Evrope. Gorica ima vse pogoje za to. Stoji na stičišču treh svetov, ni bila nikoli središče ene ali druge kulture ali etnije, ki bi prevladovala nad drugimi. Hkrati pa jo je njena geografska lega silila k stikom z raznolikimi sosedi.

Isonzo-Soča ima še več drugih zanimivih člankov, kot so npr: Slovenci v rezerve (kot indijanci) in članek v furlanskem jeziku. Najdete jo v časopisnih kioskih.

(MJ)



Sarajevo kot Madrid

Ali je levica res razumela bosansko tragedijo?

Pred tremi leti so se pri Plitvicah začeli oboroženi spopadi na tleh bivše Jugoslavije: pojavila se je tako imenovana srbska avtonomna pokrajina Krajina. V glavnem je takrat mednarodna javnost minimizirala zadevo in redko kdo je osamljeno opozarjal na dejstvo, da so bili ti dogodki samo člen v dolgi verigi, ki je imela en konec v bližnji preteklosti na katere drugega konca ne vidimo jasno niti danes, ko smo nemočni opazovalci tragedije v Bosni. Spomladi leta 1990 je sicer postalo povsem jasno, da miroljubne razdružitve Jugoslavije (in morebitnega njenega ponovnega nastanka na osnovi obnovljenega združitvenega sporazuma) ne bo: razodela sta se, po zmagovitih posegih v Vojvodini in na Kosovu, v vsej njuni moči Miloševićeva zamisel in načrt o veliki Srbiji.

Od takrat naprej je vsaka od ostalih republik na ozemlju nekdanje Jugoslavije ubrala svojo pot in skušala uresničiti svoje osamosvojitvene načrte, da bi ohranila vsaj tisto državno identiteto, ki ji jo je zagotavljala Titova federalna ustava iz leta 1974. Formalno pravno so dejstva potrdila te težnje: Slovenija, Hrvaška ter Bosna in Hercegovina so bile mednarodno priznane, Makedonija čaka še samo na formalno priznanje, Srbija in Črna gora, izločeni iz mednarodne skupnosti zaradi agresije na Hrvaško ter Bosno in Hercegovino, sta se združili v novo Jugoslovansko federacijo in ne glede na izrečene sankcije nastopata kot priznani subjekt na vseh mednarodnih pogajanjih.

Če se je torej še formalno ohranil bivši jugoslovanski prostor v svojih notranjih razmejitvah, to ne pomeni, da je bil vzpostavljen trajen institucionalni red, saj vsi subjekti, ki so danes aktivno vpleteni v vojni, (izjema so le bosanski Muslimani) ne sprejemajo takšnega reda in skušajo s silo spremeniti prav obstoječe "notranje" meje: Srbi načrtujejo nepretrgano veliko Srbijo do Knina in Vukovarja, medtem ko so Hrvatje pripravili nadomestiti s Hercegovino že izgubljene srbske kraje. Zaskrbljujoče je, na žalost pa tudi razumljivo, da mednarodna vodilna politika kot tudi mednarodna javnost ne nasprotujeta takšnim "kompromisom", navsezadnje niso le-ti nikakor v protislovju s starim stališčem o enotnem jugoslovanskem trgu in z njim povezano unitaristično Jugoslavijo, ki ju je zahodni kapital trdno in dosledno zagovarjal po Titovi smrti tako, da je v določeni meri pripravil Miloševiću pot do oblasti in dejansko prispeval k tragičnemu razpletu dogodkov.

Po treh letih vojne za sukcesijo Jugoslavije (ni res namreč, da imamo pred nami kakšno etnično s primitivnim tribalizmom označeno vojno, gre za klasično vojno, ki ima kot cilj politično in upravno oblast nad teritorijem in ki nas, zaradi krutosti in mednarodno vpletenih interesov, lahko spominja samo na državljansko vojno v Španiji) je potrebno, da se tudi levica in mednarodna demokratična javnost sprašata o jugoslovanski krizi, predvsem pa o bosanskem vprašanju, ki je danes srce in odločujoči člen nadaljnega razpleta krize. Treba se je otestiti meglenih pacifističnih načel, na osnovi katerih so vsi več ali manj krivi in bi bilo za dosego miru dovolj malo dobre volje s strani vseh nasprotujočih si sil (stališča, ki niso drugačna od stališč vodilnih mednarodnih sil in držav, ki pa prikrivajo najrazličnejše interese in se pripravljajo na bodočo influenčna območja). Res je, da so za streljanje in za nasilje vsi več ali manj krivi, je pa tudi dejstvo, da so za streljanje in za nasilje vsi več ali manj krivi, ker osvajaajo, da so nekateri na pravi strani in da so drugi na napačni strani (kot smo bili na levici vedno vajeni presojati): za demokratično držo je še vedno značilno in odločilno ločiti dobro od zlega.

Rešitev jugoslovanske krize je v trdnem zagovarjanju nedotakljivosti "notranjih" meja in v doslednem spoštovanju suverenosti obstoječih republik. Vse strani je treba prepričati, še posebej srbsko, ki jo mednarodni pomirjevalci že preveč časa zavajajo, (politično prej kot s silo, mednarodna avtoriteta je danes očitno politično prešibka, da bi bila vojaško dovolj močna), da ne obstajajo drugačne rešitve, da ne bo mogoče s silo osvojiti niti jezička novega ozemlja in da bodo vsi begunci imeli vedno pravico, da se vrnejo na svoje domove. Če mednarodna demokratična javnost in sami Združeni narodi ne bodo dosegli teh ciljev, se bo v Sarajevu 1993 obnovila tragedija Madrida 1939 z vsemi posledicami, ki bi to lahko pomenilo. Levica, ki je znala umirati za Madrid, ne more ostati s sklenjenimi rokami nemočni skeptični gledalec umiranja Bosne in Hercegovine.

IVAN BRATINA

Sence Rižarne omejujejo našo svobodo



Govor predsednika ZSKD Aceta Mermolje pred Rižarno.

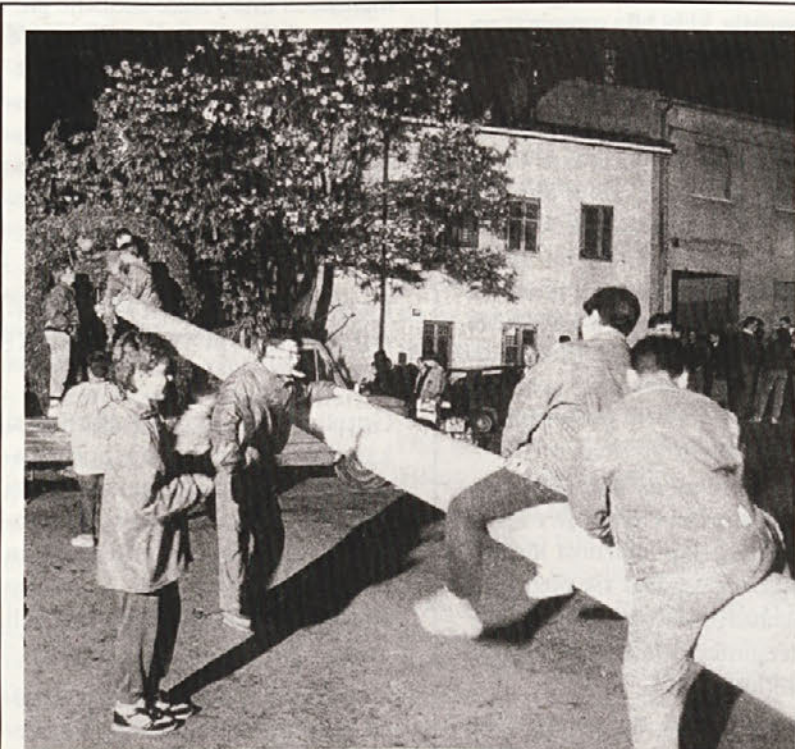
Rižarna nam jasno in neizbrisno govori o poslednji meji in zadnji odločitvi. Mi ki smo tu zbrani in vsi, ki govorimo o osvoboditvi, smo se odločili za prostor človeškega: znova in znova se zanj odločamo in vemo, kaj ta prostor pomeni. Človek ljubi in sovraži, se pogovarja s sosedi, a se z njimi tudi spre. Sklepa sporazume, živi kot individualno in hkrati družbeno bitje. Pozna in priznava razlike, postavlja dialog kot sistem življenja, čeprav se tudi užali in spre. Prekine komunikacije z drugimi in jo potem ponovno izpostavi. Ta naš človek je bitje z mnogimi obrazi in protislovji. Ve, da je lahko neodgovoren in zato kliče k odgovornosti, ve, da je lahko krut in brezobziren in zato postavlja etične in moralne norme; ve, da si želi moči in nadvlade in si prav zato postavlja pravila, ki naj bi omejevala destruktivne in avtodestruktivne nagone. To, kar se je dogajalo v uničevalnih taboriščih,

se je dogajalo onkraj teh mej in v drugem nedopovedljivo krutem in blaznem teritoriju. Zgodovinsko jih označujemo kot nacifašiste, ker so to bili, so bili pa tudi grozljiva bitja, ki so znotraj poblazele misli o genocidu kot načinu urejanja sveta, s tehnološko precioznostjo in geometrijsko natančnostjo uničevali ljudi zato, da bi fizično iztrebili kakršnokoli drugačnost in različnost. Za sabo so puščali požgana trupla Judov, Slovencev, Italijanov, ciganov in drugih ljudi z drugačnimi narodnimi, kulturnimi, jezikovnimi, političnimi zaznamovanostmi in prepričanji. Za sistem holokausta lahko vemo, ker je bil, v resnici pa si ga moramo zamišljati, saj se njegova neizmerna groza umika dometu vsaj malo razumne misli in človeški percepciji.

Ta groza je bila, Rižarna je tu, človek je preskočil meje svoje lastne narave in življenja. Mi, ki smo se osvobodili

li in ki stojimo na človeškem bregu smo zmagali. Smo res dokončno zmagali? Smo izbrisali prepad? Nas je Rižarna dokončno prepričala? Mislim, da ne. Kako naj se čutim zmagovalca, kako naj se čutim svobodnega, ko gledam, kako nedaleč od tu, v Bosni, masakrirajo otroke in posiljujejo dekleta. S kakšnim občutkom naj gledam na vse to neizmerne krute vojne ter na zadrege in opreznost takomenovanega svobodnega sveta. Tam je pekel, tam so odprta žrela Rižarne in mi ne moremo misliti, da smo daleč od tega prekletega roba. Tudi takrat ne, ko v našem mestu poslušamo nihilistični cinizem do te vojne in ko čutimo tisto narodno mržnjo, ki je bila že v preteklosti temelj Rižarne.

Naše človeško odpornost in upornost imata tu in danes svoj najgloblji smisel zato, da ne prestopimo meje med zemljo in peklom.



V Breških vaseh bodo v soboto, 8. maja, obnovili starodavni običaj postavljanja Maja.

DAROV IN PRISPEVKI

Ob poravnavi naročnine so v sklad DELA prispevali tovariši:

Olivia KRASNIK - Nabrežina kamnolomi 8.000 lir,
Boris SIRK - Križ - 13.000 lir.
V spomin na dragega moža Aleksandra Budina daruje žena Marica 38.000 lir za sklad DELA,
Tatjana ČUK - Bani - daruje 40.000 lir,
Gizela ČUK - Trebče - daruje 20.000 lir,
Matilda PUNTAR - Prosek - 30.000 lir.

tiskarna graphart

Trst, Drevored d'Annunzio 27/E - Tel. 040/772151

**Beri in širi
DELO**